

Anonymiserad version

Sammanfattning

C-404/21 - 1

Mål C-404/21

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

30 juni 2021

Domstol som begär förhandsavgörande:

Tribunale Ordinario di Asti (Italien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

13 januari 2021

Kärande:

WP

Svarande:

Istituto Nazionale della Previdenza Sociale

Republiken Italien

Saken i det nationella målet

Talan med yrkande om att det slås fast att käranden i egenskap av medlem av Europeiska centralbankens (ECB) personal har rätt att överföra de pensionsrättigheter som han har förvärvat hos Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (italiensk institution för social trygghet, nedan kallad INPS) till ECB:s pensionssystem och/eller rätt till nämnda överföring som skadestånd till följd av uteblivet genomförande av unionsrätten.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Begäran om förhandsavgörande har framställts med stöd av artikel 267 FEUF och avser frågan huruvida en nationell lagstiftning eller praxis enligt vilken det inte är tillåtet att överföra det kapitalvärde som motsvarar de pensionsrättigheter som har förvärvats inom ramen för det nationella pensionssystemet till ECB:s pensionssystem är förenlig med artiklarna 45 och 48 FEUF, artikel 4 FEU, artikel 11 i bilaga VIII till tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen och artikel 8 i bilaga IIIa till anställningsvillkoren för Europeiska centralbankens personal samt frågan huruvida rätten till nämnda överföring ska tillerkännas även i avsaknad av en nationell genomförandeakt eller en överenskommelse mellan medlemsstaten eller den nationella institutionen för social trygghet och ECB.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

”Ska artiklarna 45 och 48 FEUF, artikel 4 FEU, artikel 11 i bilaga VIII till tjänsteföreskrifterna för tjänstemän [i Europeiska unionen] och artikel 8 i bilaga IIIa till anställningsvillkoren för ECB:s personal tolkas på så sätt att de utgör hinder för en nationell lagstiftning eller förvaltningspraxis enligt vilken det inte är tillåtet för en arbetstagare i en medlemsstat, som har förvärvat pensionsrättigheter hos den nationella institutionen för social trygghet och som för närvarande tjänstgör hos en unionsinstitution såsom ECB, att överföra de pensionsrättigheter som vederbörande har förvärvat inom ramen för hemlandets pensionssystem till nämnda institutions pensionssystem?”

Måste det, bland annat mot bakgrund av svaret på den första frågan, vara möjligt att överföra pensionsrättigheter även i avsaknad av en nationell genomförandeakt eller en särskild överenskommelse mellan den medlemsstat där arbetstagaren är medborgare eller arbetstagarens pensionsinstitution, å ena sidan, och unionsinstitutionen, å andra sidan?”

Anförda unionsbestämmelser

Artiklarna 45 och 48 FEUF

Artikel 4.3 FEU

Artikel 11 i bilaga VIII till tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen

Artikel 8 i bilaga IIIa till anställningsvillkoren för ECB:s personal:

”The ECB shall enter into agreements and make appropriate arrangements with such other employee benefit arrangements, organisations and governments as it determines to accept the transfer to the Scheme of amounts of cash in respect of members following completion of their probationary period with the ECB.”

Anförda nationella bestämmelser

Artikel 18 i lag nr 115 av den 29 juli 2015

I enlighet med denna artikel, och från och med den 1 januari 2016, får unionsmedborgare som är eller har varit anslutna till det allmänna obligatoriska invaliditets- och ålderspensionssystemet för anställda lägga samman de fullgjorda försäkringsperioderna inom detta system med dem som har fullgjorts hos internationella organisationer. Försäkringsperioderna läggs samman på den berörda personens ansökan som ska lämnas in till den italienska institution för social trygghet hos vilken personen har fullgjort försäkringsperioder.

Artikel 1 i lag nr 29 av den 7 februari 1979

Enligt denna artikel får en arbetstagare, både offentlig- och privatanställd, som är eller har varit ansluten till obligatoriska system för social trygghet i stället för det allmänna obligatoriska invaliditets- och ålderspensionssystemet för anställda, vilket förvaltas av INPS, med avseende på rätten att uppbära en enda, gemensam pension ansöka om att samtliga pensionsgrundande avgiftsperioder inom ovannämnda system för social trygghet läggs samman genom att vederbörande ansluter sig till det allmänna obligatoriska pensionssystemet där motsvarande pensionsförsäkringskonton upprättas. I detta syfte överför den ursprungliga institutionen de för avgiftsperioderna relevanta beloppen till ovannämnda allmänna obligatoriska pensionssystem. Detta gäller dock endast de nationella institutionerna för social trygghet.

Överenskommelse av den 24 januari 2000 mellan INPS och Europeiska investeringsbanken angående överföring av pensionsförsäkringskonton för Europeiska investeringsbankens personal och INPS cirkulär nr 14 av den 23 januari 2001 där överenskommelsens huvuddrag beskrivs

I enlighet med denna överenskommelse får det kapitalvärde som motsvarar de pensionsrättigheter som har förvärvats hos EIB överföras till INPS, och även omvänt får det kapitalvärde som motsvarar de pensionsrättigheter som har förvärvats hos INPS överföras till EIB. I det sistnämnda fallet kan personal i aktiv tjänst lämna in ansökan om överföring av pensionsförsäkringskontot direkt till INPS och för kännedom till EIB med avseende på försäkringsperioder som har tillgodoräknats hos INPS och för vilka det ännu inte har beviljats någon pension. EIB omber INPS att uppge det försäkringstekniska värdet på motsvarande pensionsförsäkringskonto i den aktuella fonden. Inom 60 dagar från det att sökanden har lämnat sitt godkännande meddelar INPS den berörda personen och EIB det belopp som kommer att överföras. Beloppet överförs inom de närmast följande tre månaderna.

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Käranden är för närvarande anställd vid ECB, där han har tjänstgjort sedan den 1 mars 2012. Från den 1 augusti 1982 till den 24 februari 2012 tjänstgjorde han i Italien som privatanställd arbetstagare. De obligatoriska avgifterna till INPS pensionsfond för anställda betalades in under den perioden.
- 2 Den 12 december 2016 ansökte käranden om att INPS skulle överföra det försäkringstekniska värdet på hans pensionsförsäkringskonto i INPS pensionsfond för anställda till ECB:s pensionssystem – även efter det eventuella ingåendet av en överenskommelse mellan INPS och ECB och, i förekommande fall, även som skadestånd. Värdet skulle beräknas i enlighet med pensionsbestämmelserna för den aktuella fonden vid tidpunkten för ansökan.
- 3 I andra hand ansökte käranden om att INPS skulle överföra det uppdaterade kapitalvärdet på de pensionsavgifter som hade inbetalats till INPS pensionsfond för anställda till ECB:s pensionssystem.
- 4 INPS avlog kärandens ansökan med den motiveringen att den begärda överföringen inte kunde göras i avsaknad av en särskild lagstiftningsakt eller en bilateral överenskommelse.
- 5 Kärandens förvaltningsrättsliga överklagande av beslutet att avslå hans ansökan avvisades.
- 6 Käranden har därför väckt talan vid den hänskjutande domstolen och yrkat att den ska
 - i första hand fastställa att INPS och/eller Republiken Italien har skyldighet att vidta alla nödvändiga åtgärder för att överföra ett belopp på 714 924,79 euro till ECB:s pensionssystem, motsvarande det försäkringstekniska värdet på de pensionsrättigheter som käranden har förvärvat i INPS pensionsfond för anställda, och följaktligen förplikta INPS och/eller Republiken Italien att vidta alla nödvändiga åtgärder för att överföra nämnda belopp till ECB:s pensionssystem, eller
 - i andra hand fastställa att INPS och/eller Republiken Italien har skyldighet att överföra ett belopp på 714 924,79 euro till ECB:s pensionssystem som skadestånd och följaktligen förplikta INPS och/eller Republiken Italien att överföra nämnda skadeståndsbelopp till ECB:s pensionssystem.
- 7 INPS har yrkat att talan ska avvisas och i sak gjort gällande att käranden inte har nämnda rätt.
- 8 Republiken Italien har bestritt grunden för talan.

Parternas huvudargument

- 9 Enligt kändens uppfattning har en anställd vid ECB, med stöd av artikel 11 i bilaga VIII till tjänsteföreskrifterna och artikel 8 i bilaga IIIa till anställningsvillkoren för ECB:s personal, omedelbar rätt att överföra de pensionsrättigheter som vederbörande har förvärvat hos den nationella pensionsfonden. I enlighet med artikel 11 i bilaga VIII till tjänsteföreskrifterna får en arbetstagare som tillträder sin tjänst inom unionen efter att ha varit anställd vid en nationell förvaltning ansöka om att kapitalvärdet, uppräknat per dagen för överföringen, för de pensionsrättigheter som vederbörande har förvärvat på grundval av sådan tjänstgöring ska betalas in till unionen. Tillsättningsmyndigheten inom varje institution där arbetstagaren tjänstgör ska genom allmänna genomförandebestämmelser fastställa det antal pensionsgrundande tjänsteår som ska tillgodoräknas vederbörande i unionens pensionssystem för den tidigare tjänstgöringsperioden. Enligt artikel 8 i [bilaga IIIa till] anställningsvillkoren för ECB:s personal har ECB vidare skyldighet att ingå överenskommelse med de nationella pensionsfonderna i syfte att säkerställa överföring av kapitalvärdet för pensionsrättigheterna från de nationella fonderna till ECB:s fond vad gäller den personal som har fullgjort provanställningsperioden vid ECB.
- 10 INPS praxis om att inte göra nämnda överföring i avsaknad av en nationell genomförandeakt eller en överenskommelse mellan INPS eller italienska staten och ECB strider därför dels mot ovannämnda bestämmelser, dels mot artiklarna 45 och 48 FEUF och mot skyldigheten till lojalt samarbete enligt artikel 4 FEU, eftersom en sådan praxis utgör ett hinder för den fria rörlighet för arbetstagare som garanteras i fördraget och i synnerhet påverkar rättigheterna för dem som efter att ha tjänstgjort i en medlemsstat har innehaft en tjänst inom en unionsinstitution såsom ECB. INPS har således skyldighet att överföra de pensionsrättigheter som har förvärvats hos INPS. Vad gäller metoderna för att beräkna dessa rättigheter kan INPS om nödvändigt tillämpa kriterierna enligt överenskommelsen mellan INPS och EIB, som beskrivs i INPS cirkulär nr 14 av den 23 januari 2001.
- 11 Käranden har även påpekat att uteblivet antagande av en nationell lagstiftningsakt eller uteblivet ingående av en överenskommelse mellan INPS och ECB om närmare regler för genomförande av den omtvistade överföringen utgör ett åsidosättande av unionsrätten, och i synnerhet av skyldigheten till lojalt samarbete. I en sådan situation har käranden rätt till skadestånd.
- 12 Enligt INPS är ovannämnda unionsbestämmelser inte direkt tillämpliga. I avsaknad av en bestämmelse eller en överenskommelse om genomförande kan INPS därför inte göra överföringen.
- 13 Republiken Italien har bestritt att villkoren för att tillerkänna rätten till skadestånd till följd av uteblivet genomförande av unionsrätten är uppfyllda i det aktuella fallet.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 14 Den hänskjutande domstolen anser det vara nödvändigt att få klarhet i huruvida artiklarna 45 och 48 FEUF, artikel 4 FEU, artikel 11 i bilaga VIII till tjänsteföreskrifterna och artikel 8 i bilaga IIIa till anställningsvillkoren för ECB:s personal ska tolkas på så sätt att en anställd vid en unionsinstitution, däribland ECB, har rätt att överföra de pensionsrättigheter som har förvärvats hos den nationella institutionen för social trygghet till unionsinstitutionens pensionssystem. Det bör även klargöras huruvida nämnda rätt ska tillerkännas oavsett om det har antagits en nationell genomförandebestämmelse eller ingåtts en särskild överenskommelse mellan medlemsstaten eller den nationella institutionen för social trygghet och ECB där de närmare reglerna för genomförande av nämnda rätt definieras. Enligt den hänskjutande domstolens uppfattning kan kriterierna i lag nr 29 av den 7 februari 1979 om sammanläggning av pensionsavgifter mellan nationella institutioner för social trygghet tillämpas som ett alternativ.
- 15 Vad gäller ovannämnda tolkningstvivel hänvisar den hänskjutande domstolen till två domar från EU-domstolen.
- 16 I dom av den 4 juli 2013, Gardella, C-233/12, punkterna 28–30, uteslöt EU-domstolen att en tjänsteman vid Europeiska patentverket (EPV) hade rätt att överföra de pensionsrättigheter som han förvärvat vid tidigare verksamhet i Italien. I motiveringen anfördes två skäl. För det första är EPV inte någon unionsinstitution eller något unionsorgan, med den följd att dess anställda inte ingår i den personkrets som omfattas av tjänsteföreskrifterna. För det andra anges i EPV:s pensionsbestämmelser – som inte är någon unionsrättsakt och till skillnad från tjänsteföreskrifterna inte har direkta rättsverkningar i medlemsstaterna – såsom villkor för överföring av det kapitalvärde som motsvarar pensionsrättigheterna att den institution som förvaltar det nationella pensionssystemet lämnar sitt särskilda godkännande.
- 17 Den hänskjutande domstolen finner därför, med stöd av ett resonemang ”*a contrario*”, att en anställd vid ECB har rätt att överföra de pensionsrättigheter som vederbörande har förvärvat hos en nationell förvaltare, eftersom ECB är en unionsinstitution och det i enlighet med artikel 8 i bilaga IIIa till anställningsvillkoren för ECB:s personal inte krävs att den nationella institutionen för social trygghet lämnar sitt godkännande.
- 18 I dom av den 5 december 2013, som meddelades mot bakgrund av en begäran om förhandsavgörande från Krajsky soud v Praze – Republiken Tjeckien, C-166/12, slog EU-domstolen i punkterna 30–32 fast dels att unionslagstiftarens syfte med artikel 11.2 i bilaga VIII till tjänsteföreskrifterna inte var att harmonisera diverse nationella bestämmelser på området för pensioner, dels att medlemsstaterna enligt unionsrätten har rätt att fastställa de grundläggande principerna för sina system för social trygghet. Medlemsstaterna förfogar över ett stort utrymme för skönsmässig bedömning när de antar nationella bestämmelser för att genomföra artikel 11.2 i bilaga VIII till tjänsteföreskrifterna, särskilt vad gäller medlemsstaternas metod

för fastställande av kapitalvärdet för de pensionsrättigheter som har förvärvats i det nationella systemet och som ska beaktas i unionens pensionssystem.

- 19 Den hänskjutande domstolen tycker sig av detta avgörande kunna utläsa att en särskild nationell bestämmelse är nödvändig för att fastställa det kapitalvärde som motsvarar de pensionsrättigheter som har förvärvats inom det nationella systemet och som ska överföras till unionens pensionssystem. I avsaknad av en sådan genomförandebestämmelse får inte de beräkningskriterier tillämpas som fastställs i den nationella lagstiftningen för liknande fall som rör överföring av pensionsförsäkringskonton mellan olika nationella pensionssystem eller som fastställs i överenskommelser mellan INPS och andra unionsorgan, exempelvis överenskommelsen mellan INPS och EIB.
- 20 Mot bakgrund av dessa överväganden har den hänskjutande domstolen beslutat att hänskjuta ovanstående tolkningsfrågor till EU-domstolen för ett förhandsavgörande.

ARBETSDOKUMENT